

Sygn. akt II CK 14/05

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 sierpnia 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jan Górowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Zbigniew Kwaśniewski

w sprawie z powództwa "W.(...)" Spółki Akcyjnej w P.

przeciwko "P.(...)" Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł., G. A., J. A., B. A. i J. A.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 5 sierpnia 2005 r., kasacji pozwanych od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 11 maja 2004 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala kasacje.

Uzasadnienie

Nakazem zapłaty z dnia 25 kwietnia 2002 r. nakazano pozwanym solidarnie zapłacić powódce W.(...) S.A. kwotę 143 745,75 zł, wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 16 marca 2002 r.

W zarzutach pozwani, wnosząc o jego uchylenie i oddalenie powództwa zarzucili, że weksel gwarancyjny, na podstawie którego wydany został nakaz zapłaty, jest dotknięty wadami formalnymi skutkującymi jego nieważnością. Poza tym podnieśli, że weksel ten i porozumienie wekslowe złożone zostały dla zabezpieczenia sprzedaży wyrobów spirytusowych przez (...) Zakłady Przemysłu Spirytusowego „PS(...)” w P. Spółce z o.o. „P.(...)” w Ł. na podstawie umowy z dnia 1 lipca 1998 r., a W.(...) S.A., jako nowy posiadacz weksla, nie przedłożyła dowodu nabycia prawa z weksla in blanco, stosownie do porozumienia wekslowego zgodnie z wymogami art. 14 prawa

wekslowego bądź cesji zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego oraz, iż w dniu 13 grudnia 2001 r. dokonali wpłaty kwoty 55 068,02 zł, regulując tym samym w całości fakturę nr 1105791 z dnia 11 kwietnia 2001 r. i w związku z tym zadłużenie uległo zmniejszeniu do kwoty 115 847,37 zł (107 574,09 zł należność główna oraz 8 273,28 zł odsetki).

W.(...) S.A. w odpowiedzi na zarzuty wniosła o ich oddalenie, podnosząc, że jest następcą prawnym „PS(...)”. Przyznała, że na jej konto wpłynęła kwota 55 068,02 zł jednakże została zaliczona na zobowiązanie wynikające z zawartego pomiędzy sprzedawcą a kupującym porozumienia handlowego z dnia 3 lipca 2001 r. W piśmie procesowym z dnia 28 marca 2003 r. pełnomocnik pozwanych G. A., B. A., J. A. i J. A., podnosząc, że byli oni związani z powódką jedynie stosunkiem wekslowym, który wygaś na skutek nieważności weksla, wniósł o wydanie wyroku częściowego oddalającego w stosunku do nich powództwo.

Wyrokiem z dnia 18 listopada 2003 r. Sąd Okręgowy w Ł. uchylił nakaz zapłaty z dnia 25 kwietnia 2002 r. i zasądził od spółki z o. o. „P.(...)” w Ł., G. A., B. A., J. A. i J. A. solidarnie na rzecz W.(...) S.A. w P. kwotę 143 745,75 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 21 marca 2003 r. i oddalił powództwo w pozostałej części.

Sąd ten ustalił, że pozwaną spółkę „P.(...)” od dnia 3 lipca 1998 r. łączyła z (...)ZPS „PS(...)” umowa sprzedaży hurtowej wyrobów spirytusowych. W dniu 3 lipca 2001 r. podmioty te zawarły umowę nazwaną „porozumienie handlowe”, której przedmiotem była restrukturyzacja zadłużenia spółki „P.(...)” wobec (...)ZPS „PS(...)”.

Strony ustaliły w niej, że pozwana spółka na dzień 3 lipca 2001 r. zadłużona jest wobec sprzedawcy na łączną kwotę 248 837,56 zł, w tym należność z tytułu zapłaty za towar objęty fakturami nr 115791, 1102188, 1105790 i 115791 wynosiła kwotę 226 037,56 zł, a odsetki kwotę 22 800 zł.

Pozwana spółka zadłużenie to zobowiązała się spłacić w pięciu ratach płatnych od dnia 31 lipca 2001 r. do dnia 30 listopada 2001 r. W porozumieniu tym zastrzeżono, że w wypadku nieterminowej realizacji harmonogramu spłat cała wierzytelność staje się natychmiast wymagalna.

W okresie objętym porozumieniem pozwana dokonała spłaty zadłużenia w wysokości 239 654 zł, a jednocześnie pobrała od sprzedawcy towar o wartości 121 412,76 zł. Wobec braku pełnej realizacji porozumienia z dnia 3 lipca 2003 r. powódka wezwała pozwaną do zapłaty zadłużenia w kwocie 191 417,76 zł w terminie 7 dni pod rygorem wypełnienia przez „PS(...)” weksla gwarancyjnego in blanco, który pozwana

spółka złożyła do jej dyspozycji w celu zabezpieczenia wszelkich roszczeń wynikających ze sprzedaży hurtowej wyrobów spirytusowych nabytych w oparciu o umowę handlową.

W deklaracji wekslowej pozwana spółka zagwarantowała, że w wypadku nieuregulowania przez nią w terminie należności wobec „PS(...)” sprzedawca ma prawo wypełnić weksel na sumę odpowiadającą należnościom łącznie z odsetkami i kosztami opatrując go datami płatności według swego uznania i zawiadomić o tym wystawcę. Za wystawcę weksel ten poręczyli członkowie zarządu pozwanej G. A. i J. A. oraz ich małżonkowie B. A. i J. A.. Poręczyciele przyjęli solidarną odpowiedzialność za zobowiązania wystawcy weksla w stosunku do (...)ZPS „PS(...)”, wynikające z zawartej umowy sprzedaży wyrobów spirytusowych.

Przedsiębiorstwo państwowe (...)ZPS „PS(...)”, zgodnie z art. 1 ust 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (tekst jednolity Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397 ze zm.), przekształcone zostało w spółkę akcyjną (...) Zakłady Spirytusowe „PS(...)” w P., która wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki, których podmiotem było przedsiębiorstwo państwowe. Następnie zgodnie z postanowieniem z dnia 13 grudnia 2001 r. spółka ta zmieniła nazwę na W.(...) S.A. w P.

Sąd Okręgowy uznał zarzut nieważności weksla z powodu niewpisania w nim sumy wekslowej za uzasadniony i z tego względu nie odniósł się do dalszych zarzutów dotyczących stosunku wekslowego. Za nietrafny ocenił zarzut, że powódka utraciła prawo skutecznego powoływania się na stosunek podstawowy wobec niezgłoszenia nowych dowodów w terminie siedmiu dni od daty doręczenia jej odpisu zarzutów od nakazu zapłaty. Podniósł natomiast, że pozwani zakwestionowali otrzymanie wyrobów spirytusowych w ilości wynikającej z faktur dopiero w piśmie z dnia 20 maja 2003 r., a zatem dopiero z chwilą doręczenia powódce tego pisma kwestia ta stała się sporna i w związku z tym spowodowała potrzebę powołania się na te dokumenty. Ocenił, że stosownie do unormowania zawartego w art. 495 § 3 k.p.c. zarzut ten powinien być podniesiony w zarzutach od nakazu zapłaty, czego pozwani nie dokonali, nie wskazując też, że nie mogli tego wówczas uczynić, bądź, że potrzeba taka powstała później, podczas gdy już z treści pozwu wynikała wysokość roszczenia i jego podstawa. Zważywszy, że pozwani nie twierdzili, aby w okresie od lipca do grudnia 2001 r. dokonali zapłaty kwoty wyższej niż wskazana przez powódkę 239 654,43 zł Sąd Okręgowy przyjął, że na dzień wytoczenia powództwa po rozliczeniu należności z tytułu pobranych w tym okresie towarów oraz należności wynikającej z porozumienia z dnia 3 lipca 2001

r. należność główna powódki wobec pozwanych wynosiła 130 595,89 zł, oraz odsetek w kwocie 13 149,75 zł.

Za nieuzasadniony Sąd pierwszej instancji uznał też zarzut braku legitymacji czynnej powódki, stwierdzając, że w świetle treści złożonych dokumentów powódka wykazała swe następstwo prawne po przedsiębiorstwie państwowym „PS(...)”. Przyjmując odpowiedzialność pozwanych A. powołał się na wynikające z judykatury stanowisko, że w wypadku uznania weksla za nieważny deklaracja wekslowa może być potraktowana jako poręczenie cywilne, jeżeli z okoliczności towarzyszących wynika, że taka była wola stron i zachowane zostały przesłanki ważnego poręczenia cywilnego.

Sąd Okręgowy wskazując, że pozwani jako poręczyciele przyjęli w deklaracji odpowiedzialność za zobowiązanie spółki z o. o. „P.(...)” w Ł. w stosunku do (...)ZPS „PS(...)” wynikające z umowy sprzedaży wyrobów spirytusowych do kwoty 750 000 zł oraz, że poręczenie zostało udzielone na piśmie i wyrażało wolę pozwanych osób fizycznych do wystąpienia w charakterze poręczycieli ocenił, że ma ono cechy wynikające art. 876 k.c. Podkreślił, że skoro uczynili to małżonkowie wspólnie, a zatem każdy z nich udzielając poręczenia wiedział o poręczeniu swego małżonka i nie wyraził sprzeciwu, to zgodził się tym samym na dokonanie przez współmałżonka tej czynności prawnej.

Apelację pozwanych od tego wyroku sąd Apelacyjny oddalił wyrokiem z dnia 11 maja 2004 r. dodatkowo ustalając, że zapłata kwoty 55 068,02 zł została dokonana przez pozwaną spółkę już po doręczeniu jej wezwania do zapłaty kwoty 191 417,76 zł a przed wytoczeniem powództwa, tj. dnia 14 grudnia 2001 r. i została zaliczona na spłatę ostatniej raty zaległości według harmonogramu spłat wynikającego z porozumienia z dnia 3 lipca 2001 r. o restrukturyzacji zadłużenia spółki P.(...). Skoro więc w drodze umowy strony „podzieliły dług” na określone raty bez wskazywania, która z rat będzie spłatą zadłużenia wynikającego z określonych faktur, zaliczenie kwoty 55 068,02 zł na spłatę określonej raty było prawidłowe i nie wymagało sprecyzowania, na poczet której z faktur zapłata została dokonana.

Sąd drugiej instancji podniósł, że przeniesienie sporu z weksla na płaszczyznę stosunku podstawowego następuje między innymi wówczas, gdy powód w pozwie podnosi na uzasadnienie żądania okoliczności nie tylko dotyczące stosunku wekslowego, ale przytacza fakty i powołuje dowody uzasadniające roszczenie cywilne, które weksel zabezpiecza. Skoro więc powódka już w pozwie o wydanie nakazu zapłaty przytoczyła fakty i powołała dowody uzasadniające stosunek cywilny, wskazując, że

pozwana kupowała od powódki wyroby alkoholowe i nie zapłaciła za nie kwoty 130 595,89 zł i odsetek w kwocie 13 149,86 zł, to istniały wystarczające podstawy do rozpoznania sprawy na gruncie stosunku podstawowego. Jednocześnie podzielił zapatrywanie Sądu pierwszej instancji o nieskuteczności, wobec wystąpienia prekluzji wynikającej z art. 495 § 3 k.p.c., zgłoszonych przez pozwanych zarzutów i wniosków w piśmie z dnia 20 maja 2003 r.

W kasacji pozwani J. A., J. A., G. A. i B. A., zaskarżając wyrok w całości, wniesli o jego zmianę i oddalenie powództwa, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Naruszenia prawa procesowego, które doprowadziło, ich zdaniem, do błędnego rozstrzygnięcia sprawy upatrywali w obrazie art. 385 w zw. z art. 167 i 495 § 3 k.p.c., art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c., art. 385 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c. Z kolei naruszenie prawa materialnego miało polegać na obrazie art. 65 § 1 i 2 k.c. art. 353 § k.c., art. 451 k.c. w zw. z art. 354 k.c., art. 481 w zw. z art. 353¹ k.c. art. 506 § 1 i 2 k.c. oraz art. 353¹ k.c.

Z kolei pozwana P.(...) sp. z o.o. w kasacji opartej na naruszeniu prawa procesowego mającego wpływ na wynik sprawy, tj. art. 385 k.p.c., w zw. z art. 167 k.p.c. i art. 495 § 3 k.p.c., art. 382 k.p.c. w zw. z art. 378 k.p.c., art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. art. 328 § 2 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c., oraz na naruszeniu prawa materialnego, a to art. 353 § 1 k.c., art. 451 k.c., w zw. z art. 354 § 2 k.c., art. 481 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c., art. 506 § 1 i 2 k.c. oraz art. 353¹ k.c. wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wśród zarzutów procesowych obydwu kasacji najdalej idącym był zarzut obrazu art. 495 § 3 k.p.c. w zw. z art. 167 k.p.c. Jest on chybiony z tego względu, że powódka już w pozwie, choć domagała się wydania nakazu zapłaty na podstawie weksla gwarancyjnego, to jednak powołała się na okoliczności faktyczne dotyczące stosunku podstawowego, tj. na fakt braku zapłaty wbrew umowie za zakupione przez pozwaną spółkę wyroby alkoholowe, łącznie na kwotę 136 595,89 zł i niezapłacenie odsetek w kwocie 13 149,86 zł. Powód więc przeniósł sprawę ze sfery stosunku wekslowego, na ogólną płaszczyznę prawa cywilnego, co wywołało ten skutek, że jej rozstrzygnięcie wymagało oceny zasadności roszczenia w świetle stosunku zobowiązaniowego, w związku z którym weksel został wystawiony. W takim wypadku nie mamy do czynienia z rozszerzeniem powództwa (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2005 r.

dotychczas niepubl. i składu siedmiu sędziów z dnia 7 stycznia 1967 r., III CZP 19/66 OSNCP 1968, nr 5, poz. 79 i połączonych Izb: Cywilnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 kwietnia 1972 r., III CZP 17/70, OSNCP 1973, nr 5, poz. 72). W tej sytuacji nie można było w sposób uzasadniony twierdzić, że Sądy wydały orzeczenie rozstrzygające o roszczeniu, które nie zostało zgłoszone przez powoda. W związku z tym nietrafny był zarzut obrazy art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. Już też w pozwie powódka powołała się na poręczenie pozwanych A. i dołączyła tzw. porozumienie wekslowe, które sądy obydwu instancji oceniły jako skuteczne zobowiązanie w świetle unormowania wynikającego z art. 876 k.c.

Wydanie nakazu zapłaty, tj. merytorycznego rozstrzygnięcia – czego nie chcą dostrzec skarżący – wywołuje ten skutek, że w drugiej fazie postępowania nakazowego wywołanego wniesieniem zarzutów następuje przerzucenie ciężaru dowodu na stronę pozwaną. Z tego właśnie względu jeżeli pozwani zamierzali zakwestionować wysokość uwzględnionej nakazem zapłaty należności to powinni to, pod rygorem prekluzji wynikającej z art. 495 § 3 k.p.c., uczynić w zarzutach. Poza tym skoro spór na płaszczyznę prawa cywilnego został przeniesiony już w pozwie pozwani powinni już w zarzutach przedstawić wszelkie znane im okoliczności dotyczące stosunku cywilnoprawnego, na którego zabezpieczenie został wystawiony weksel gwarancyjny. Wbrew więc stanowisku skarżących zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy miał fakt, że pozwani nie kwestionowali wtedy wysokości nieuiszczonej należności za wyroby alkoholowe. Wobec więc zasygnalizowanego wyżej przerzucenia ciężaru dowodu na stronę pozwaną to nie Sądy rozstrzygające sprawę tylko pozwani złamali dyrektywę wynikającą z art. 495 § 3 k.p.c., skoro dopiero w piśmie procesowym z dnia 20 maja 2003 r. zanegowali nabycie wyrobów alkoholowych o wartości wynikającej z przedmiotowych faktur. Do tego dnia więc była to okoliczność niesporna i jako taka nie wymagała wykazywania jej dowodami a pozwani skoro zamierzali jej zaprzeczyć to powinni uczynić to pod rygorem prekluzji z art. 495 § 3 k.p.c. w zarzutach, chyba żeby wykazali, że nie mogli tego dokonać wcześniej, bądź, że potrzeba ich powołania wynikała później, czego w sprawie nawet nie podnosili (por. w tej mierze odpowiednio uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2004 r., III CZP 115/03 OSNC 2005, nr 5, poz. 77).

Dodać należy, że nie może skutecznie usprawiedliwiać spóźnionego podniesienia okoliczności faktycznej mylne przekonanie skarżącego, że w tym zakresie to na stronie przeciwnej spoczywa ciężar dowodu.

Naruszenie art. 382 k.p.c. w zw. z art. 378 k.p.c. miało polegać na nieodniesieniu się do wszystkich zarzutów apelacji oraz zgłoszonych w niej wniosków dowodowych, nieodniesieniu się do oceny materiału dowodowego dokonanej przez Sąd pierwszej instancji i na braku samodzielnej oceny dowodów, co mogło doprowadzić do przyjęcia za podstawę rozstrzygnięcia dotkniętych podstawowymi błędami ustaleń faktycznych. Zarzut ten częściowo nie został sformułowany prawidłowo, albowiem skarżący w kasacjach nie wyartykułowali w zasadzie tych pominiętych zarzutów apelacyjnych ani nieuwzględnionych wniosków dowodowych lecz „odeśleli” do wcześniejszych pism procesowych. Należy w związku z tym przypomnieć, że zarzuty kasacyjne powinny być przedstawione tak szczegółowo, aby Sąd Najwyższy bez poszukiwań w pismach procesowych (w tym wypadku w apelacji) miał w skardze kasacyjnej omówienie wytkniętej wady. Jeżeli chodzi o pominięcie dowodów, to wyszczególnione muszą być wszelkie zgłoszone, a nie zbadane środki dowodowe (por. orzeczenie Sądu Najwyższego 29 listopada 1996 r., III CKN 14/96, OSP 1997, nr 3, poz. 65).

Sąd drugiej instancji rozstrzygający sprawę merytorycznie, jeżeli opiera swoje orzeczenie na podstawie faktycznej zaskarżonego wyroku, powinien to jednoznacznie wskazać w uzasadnieniu. Sąd Apelacyjny skoro przytoczył ustalenia Sądu pierwszej instancji to w istocie tak uczynił, jednakże tego wyraźnie nie wyartykułował. Uchybienie to jednak nie wywarło wpływu na wynik sprawy, jeśli zauważyć, że co do wysokości należności za niezapłacone wyroby alkoholowe pozwana spółka w zarzutach nie wdała się w spór, poza zarzutem, że już po wezwaniu do zapłaty na konto tej należności została uiszczana kwota 55 068,02 zł. W tym zakresie jednak Sąd Apelacyjny dokonał nie tylko uzupełniających ustaleń, lecz i oceny materiału dowodowego. Ustalił bowiem, że kwota ta zgodnie z uzgodnionym harmonogramem spłat wynikającym z umowy o restrukturyzację długu, została zarachowana na ostatnią jego ratę i w związku z tym dochodzone roszczenie nie obejmowało tej kwoty. Trafność tego stanowiska częściowo zresztą potwierdzało wyliczenie samej pozwanej spółki. Na marginesie należy dodać, że jeżeli sąd drugiej instancji przyjmuje za własne ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji i podziela jego argumentację prawną to nie ma obowiązku dokonywania ponownej identycznej analizy dowodów. Z tego też już względu chybiony był zarzut obraży art. 328 § 2 k.p.c. skoro uchybienie to miało polegać na braku przeprowadzenia ponownej niezależnej oceny dowodów. Poza tym trzeba przypomnieć, że skuteczny zarzut obraży tego przepisu wymaga wykazania, że braki uzasadnienia są tego rodzaju, że uniemożliwiają kontrolę orzeczenia bądź nie zawiera ono wszystkich elementów w

tym przepisie określonych i precyzyjnego wykazania wpływu tych wadliwości na wynik sprawy (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1997 r., II CKN 312/97 niepubl.).

Całkowicie chybionym był zarzut obrazy art. 233 § 1 k.p.c. Skarżący w kasacji po pierwsze nie wskazali podważanej w apelacji oceny dowodów, a po wtóre nie wykazali, pomimo że spoczywał na nich ciężar dowodu, że wyliczone przez powoda należności za sprzedane wyroby alkoholowe objęte porozumieniem z dnia 3 lipca 2001 r. było błędne.

Zarzut obrazy art. 385 k.p.c. mógłby okazać się uzasadniony, gdyby trafne okazały się jakieś inne zarzuty kasacyjne. Tylko bowiem wtedy można by sądowi drugiej instancji wykazać, że nietrafnie apelację oddalił.

Przystępując do omówienia zarzutów naruszenia prawa materialnego, już na wstępie należy podkreślić, że rzeczywiście Sąd drugiej instancji na podstawie porozumienia z dnia 3 lipca 2001 r. o restrukturyzacji zadłużenia Sp. z o. o. P.(...) ustalił stan jej zadłużenia na łączną kwotę 248 837,56 zł, z czego w okresie płatności rat tego zadłużenia pozwana spółka uiściła jedynie kwotę 239 654,34 zł i jednocześnie w tym czasie nabyła dalsze towary za które nie zapłaciła kwoty 121 412,76 zł.

Wbrew więc stanowisku skarżących dochodzone roszczenie nie mogło wygasnąć – wobec braku pełnej realizacji tego porozumienia. Bezpodstawnie więc pozwana spółka podnosiła, że został naruszony art. 353 k.c. ze względu na to, iż wyrok Sądu Apelacyjnego nie uwzględnia faktu wygaśnięcia zobowiązania skutek jego zapłaty.

Nieuzasadniony okazał się też zarzut obrazy art. 451 k.c. gdyż w tym zakresie trafny jest w pełni wywód Sądu Apelacyjnego. Przepis ten jako *ius dispositivum* (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2002 r., I CKN 1331/00 nieopbl.) ma zastosowanie, jeżeli strony nie umówiły się inaczej. Tymczasem w umowie z dnia 3 lipca 2001 r. strony uzgodniły harmonogram spłat istniejącego w tej dacie przeterminowanego długu dzieląc go na raty bez wskazania, która z rat będzie spłacana, z której z wcześniej wskazanych faktur. W wyniku tej umowy strony uzgodniły więc nowe terminy spłaty tych należności. Poza tym wyraźnie postanowiły, że przy wystawieniu dokumentów płatności (przelewów) w tytule płatności należy dopisać „spłata zgodnie z porozumieniem należność główna xx, odsetki xx” oraz, że w wypadku jej braku „PS(…)” dokona samodzielnie rozpisania kwoty z tego dokumentu w sposób zgodny z porozumieniem. W świetle więc treści tego postanowienia „PS(…)” bądź jego następca prawny byli uprawnieni do zaliczenia wpłat „P.(…)” w pierwszej kolejności na raty objęte porozumieniem.

Skarżący przeoczyli, że już Sąd pierwszej instancji ustalił wysokość odsetek ustawowych od niezapłaconych należności za zakup wyrobów spirytusowych głównie sprzedanych w okresie realizacji porozumienia według nierozliczonych faktur, ich wysokości i daty wymagalności - na dzień 15 marca 2002 r. Poza tym należy zauważyć, że wysokość odsetek za opóźnienie spłaty rat w samym porozumieniu określona została w przybliżeniu, tj. w odniesieniu do terminów spłat rat z zastrzeżeniem, iż ostateczne rozliczenie ustawowych odsetek za zakupione wyroby spirytusowe nastąpi w terminie późniejszym zgodnie z rzeczywistymi datami wpłat. Porozumienie handlowe zatem nie modyfikowało w istocie zasad rządzących spłatą odsetek za opóźnienie. Nie można więc było podzielić zarzutu, że nie zostały dokonane ustalenia, które dawałyby podstawę do zastosowania art. 481 k.c.

Ani Sąd pierwszej instancji, ani Sąd drugiej instancji nie stosowały art. 506 § 1 i 2 k.c. Nie można skutecznie postawić zarzutu, że Sąd zastosował konkretny przepis, skoro tego nie dokonał.

Najdalej idącym zarzutem pozwanych A. był zarzut obrazy art. 876 § 1 i 2 k.c. w związku z art. 31 prawa wekslowego. Dokument zatytułowany porozumienie wekslowe nie wywołuje odpowiedzialności wynikającej z prawa wekslowego, gdyż prawo polskie wyłącza możliwość poręczenia wekslowego w oddzielnym dokumencie (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 września 1997 r. III CKN 158/97 OSNC 1998, nr 2, poz. 25). Z tego względu nie miało miejsca poręczenie wekslowe i w sprawie wystąpił problem, który został dostrzeżony przez Sądy obydwu instancji, czy deklaracja wekslowa może być potraktowana w takim wypadku jako poręczenie cywilne. Judykatura w zasadzie jednolicie dopuszcza taką możliwość (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 1988 r., OSNC 1990, nr 12 poz. 154). Wprawdzie w deklaracji wekslowej strony obejmują swą wolą warunki wypełnienia weksla in blanco, ale jednocześnie jej treść może zawierać wszystkie cechy niezbędne do ważnego poręczenia cywilnego. Przez umowę poręczenia poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie, gdyby dłużnik go nie wykonał (art. 876 § 1 k.c.). Takie oświadczenie, jak wynika z ustaleń opartych na fragmencie tego dokumentu „poręczają za wystawcę weksla do wysokości 750 000 zł. przyjmując solidarną odpowiedzialność za zobowiązania wystawcy weksla w stosunku do (...)ZPS „PS(...)” w P., wynikające z umowy zawartej między nimi dotyczącej sprzedaży wyrobów spirytusowych”. To oświadczenie pozwanych skoro zostało złożone na piśmie spełnia wymagania wynikające z art. 876 § 2 k.c. W myśl art. 878 § 1 k.c. można poręczyć dług przyszły w

wysokości z góry oznaczonej. Wymaganie to także zostało spełnione, skoro została określona górna kwota odpowiedzialności pozwanych. Z samego też oświadczenia wynika wprost, że jego autorzy odpowiadają jako współdłużnicy solidarni co jest zgodne z unormowaniem zawartym w art. 881 k.c.

Treść zatem przedmiotowej deklaracji upoważniała do postawienia tezy, że spełniała ona wszystkie przesłanki niezbędne do ważnego poręczenia cywilnego. Już Sąd pierwszej instancji wskazał, że ujawniła ona wolę pozwanych do wystąpienia w charakterze poręczycieli. Pogląd ten należy podzielić, zwłaszcza wobec braku podpisów poręczycieli na wekslu. Dodać się godzi, że omawiane zobowiązanie zostało oznaczone ze wskazaniem osób wierzyciela i dłużnika i umowa jest zidentyfikowana w wystarczający sposób, tj. jako umowa pomiędzy tymi stronami dotycząca wyrobów spirytusowych.

Z tych względów kasacje uległy oddaleniu (art. 393¹² k.p.c. w zw. art. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98).